

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 – 20 ЖОВТНЯ 2021 р.**

**«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

м. Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2021 року. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2021. – 369 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Мельник Ю.М. - д-р екон. наук, професор, директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Купріна Н.М. – д.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Савенко І.І. – д.е.н., проф., Іванченкова Л.В. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Неустроєв Ю.Г. – к.е.н., доц.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТІВ ТРАНСКОРДОННОЇ СПІВПРАЦІ ТА ПЕРЕВІРКИ ВИТРАТ В РАМКАХ ДАНИХ ПРОЄКТІВ

Стасюкова К.В., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

На сьогоднішній день транскордонне співробітництво здійснюється як на міждержавному рівні, так і на рівні територіальних громад, їх представницьких органів, місцевих органів виконавчої влади. Таке співробітництво сприяє соціальній та економічній конвергенції прикордонних регіонів та створенню нових можливостей для їх розвитку, в тому числі розвитку економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин, обміну досвідом.

Україна має кордон із сімома державами, 19 із 27 адміністративно-територіальних одиниць є прикордонними. На території таких прикордонних областей, як Вінницька, Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Луганська, Одеська, Сумська, Харківська, Чернівецька, Чернігівська, Донецька, створено дев'ять єврорегіонів - Буг, Верхній Прут, Дністер, Дніпро, Карпатський, Нижній Дунай, Слобожанщина, Донбас та Ярославна, п'ять єврорегіонів створено з державами - членами ЄС (Польща, Словаччина, Румунія, Угорщина). У рамках єврорегіонів транскордонне співробітництво здійснюється з 1993 року.

Програми транскордонної співпраці – один із ключових інструментів підтримки Євросоюзом своїх країн-сусідів.

Ця допомога надається в рамках двох масштабних ініціатив Євросоюзу: Європейського інструменту сусідства та Програми Територіального співробітництва країн Східного партнерства. Ці кошти мають сприяти подоланню спільних викликів, пов'язаних з інтенсивним рухом населення й товарів, гуманітарними та екологічними проблемами.

Уряд України ухвалив постанову «Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки», яка була розроблена Мінрегіоном на виконання Закону України «Про транскордонне співробітництво».

Програма окреслює цілі та пріоритети, містить конкретні шляхи і способи розв'язання проблем, план заходів, джерела фінансування, визначає відповідальних виконавців цих заходів.

Її реалізація має продовжити формувати позитивний міжнародний імідж нашої країни, вирішити проблеми диспропорції у соціально-економічному розвитку регіонів України, підвищити рівень зайнятості населення регіонів України, сприяти приросту експорту та імпорту товарів та послуг, покращити екологію, сприяти залученню фінансування для реалізації транскордонних проектів та створенню нових органів транскордонного співробітництва.

На даний момент Україна є учасницею чотирьох спільних операційних програм (або програм прикордонного або транскордонного співробітництва), в рамках яких мають місце проекти, де аудиторам необхідно перевіряти витрати. Це: "Україна - Польща - Білорусь", "Україна - Угорщина - Словаччина - Румунія", "Басейн Чорного моря", "Україна - Румунія". У грудні 2016 року Урядом України і ЄС були укладені чотири відповідних угоди про фінансування спільних операційних програм прикордонного співробітництва.

Фінансування даних програм здійснюється Європейським Союзом в рамках Європейської політики сусідства (European Neighborhood Policy, ENP). ЄС таким чином підтримує реформи в політичній, економічній і соціальній сферах в певних країнах, які є членами ЄС або мають спільні з ним кордону.

Досить часто у фінансуванні програм бере участь Європейський фонд регіонального розвитку (European Regional Development Fund) і Інструмент підготовки до вступу в ЄС (Instrument for Pre-Accession). Проте головний донор всіх проектів - Європейський Союз.

European Neighborhood Instrument (ENI) - фінансовий інструмент Європейської політики сусідства, через який здійснюється фінансування зазначених програм і в рамках якого вони функціонують.

Всі проекти, що фінансуються в рамках програм, є некомерційними і сприяють поліпшенню якості життя жителів країн - учасників програм.

Замовниками перевірок витрат по проектах виступають європейські установи, які виділяють кошти і бажають бути впевненими в їх законному і правильному використанні. Саме тому думка незалежного аудитора, який надає об'єктивну та неупереджену інформацію, є вкрай важливим, а тому така робота буде затребуваною. До того ж і кількість програм транскордонного співробітництва буде зростати.

Одним із проектів в якому приймає участь Одеська національна академія харчових технологій є Басейн Чорного моря (Black Sea Basin).

Територія поширення програми - Вірменія, Болгарія, Грузія, Греція, Молдова, Румунія, Туреччина та Україна. Протягом 2014 - 2020 років на програму виділено 54 млн євро. Тематичні сфери проектів - розвиток туризму та приватного підприємництва, модернізація аграрного сектора та підвищення його конкурентоспроможності, захист навколишнього середовища, зокрема Чорного моря і його басейну.

Варто відзначити, що всі проекти в рамках міжнародних програм співробітництва схожі між собою, хоча і не позбавлені деяких технічних відмінностей. Відповідно, і алгоритм проведення перевірок витрат по ним також подібний.

Більш того, перевірка досить формалізована, а її особливості чітко прописуються замовником. Все, що необхідно аудитору, - чітко дотримуватися дані вимоги і розуміти їх суть. Будь-яке відхилення від

шаблонів, правил, вимог дуже небажано, оскільки в такому випадку робота аудитора може бути не прийнята.

Починаючи роботу над проектом, аудиторі слід дуже уважно прочитати Керівництво по реалізації проекту (Project Implementation Manual, PIM). По суті, це технічне завдання, що є додатком до грантової угоди. Саме він визначає фронт робіт аудитора, надається орієнтир в процедурах, які повинні застосовуватися, і описуються очікування замовника від проведення перевірки.

Також необхідно ознайомитися з Рекомендаціями щодо подання звітності в eMS (Guide on reporting in ems).

Electronic Monitoring System (eMS) - це спеціальна електронна система моніторингу, в якій розміщена вся необхідна інформація по проектам і документи для роботи аудитора. Вона також показує етапи реалізації проекту, результати перевірок витрат і т. П. Призначений для роботи аудитор отримує індивідуальний доступ до проекту і працює в цій системі.

Основна мета аудитора - перевірити реальність, коректне відображення в обліку і законність доходів і витрат за проектом.

В ході перевірки витрат аудитор виконує загальні процедури, процедури перевірки відповідності витрат бюджету, аналітичний огляд, а також здійснює перевірку деяких обраних витрат згідно з умовами грант-контракту.

Аудитор користується правилами і нормами, застосовуваними до вибору відповідних розділів витрат, а також принципами і критеріями верифікації покриття витрат, зазначених у завданні для перевірки витрат.

Аудитор перевіряє всі понесені витрати: на персонал, на відрядження, зовнішні експертизи, на обладнання, адміністративні та представницькі витрати та ін., в залежності від специфіки того чи іншого проекту.

Звіт аудитора готується за формою, яку також можна знайти в eMS. Як правило, потрібно підготувати звіт англійською мовою, оскільки він є робочим в програмах транскордонного співробітництва.

Таким чином, аудит витрат за проектом в рамках програм прикордонного співробітництва, по суті, є набором арифметичних дій, що підтверджують або спростовують належне використання коштів їх одержувачем, ревізією дотримання бенефіціаром вимог всіх документів, якими супроводжувалося надання грантових коштів, а також збором доказів продуктивної роботи над проектом. Разом з тим аудиторі необхідно дуже серйозно поставитися до дотримання всіх формальних вимог замовників такої перевірки.

Література

1. Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2021-2027 роки. Постанова Кабінету міністрів України від

14 квітня 2021 року № 408. *Законодавство України: веб-сайт*. URL: <http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/408>

2. Перевірка витрат за проектами в межах програм транскордонного співробітництва: загальний концепт і практичні рекомендації/ Ірина Кацал // Вісник МСФЗ (електронне видання). — К. : Ліга Закон, 2019. — т.8., *веб-сайт*. URL: <http://https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine>

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

**Скляр Л.Б., к.е.н., доцент
Шоман О.Р., магістрант**

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

Для переважної більшості людей заробітна плата є основним джерелом доходу. Тому питання, пов'язані з заробітною платою (її величиною, формою нарахування, виплати та ін.) є актуальними як для працівників, так і для роботодавців.

Заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу. Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства.

Одна з головних проблем - низький рівень оплати праці. Через невирішеність проблеми мінімальної оплати праці, затвердженої державою, яка в даний час складає не більше 30% від рівня фізіологічного прожиткового мінімуму, виникає проблема низького рівня оплати праці. Велика кількість працездатного населення відчують труднощі в простому відтворенні робочої сили.

Друга проблема - не обґрунтована результатами діяльності надмірно завищена різниця в оплаті праці між галузями, підприємствами і різними категоріями працівників, а також регіонами. Міжгалузеві відмінності в заробітній платі зумовлені різницею в вартості робочої сили вищої кваліфікації, ступенем складності, важкості і умов праці, низькою конкурентоспроможністю вітчизняних товарів.

Затримка заробітної плати в період 90-х років, коли населення не мало доходу для життєзабезпечення, послужила вагомим приводом для страйків працюючої частини. Це і стало поштовхом, який привів до кризової ситуації України тих часів. Звідси виходить третя проблема - існуюча заборгованість по заробітній платі. В даний час у жителів України є безліч робочих місць, де роботодавці своєчасно виконують свої обов'язки. Тому в сучасних умовах, працівник може покинути місце, на якому роботодавець не виконує свої

	ОРГАНІЗАЦІЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	
67.	Євтушевська О.О., к.е.н., доцент; Безбожна. К.В., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	218
	ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
68.	Скляр Л.Б., к.е.н., доцент; Добровольська О.Я., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	220
	ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ	
69.	Ткачук Г.О., д.е.н., доцент; Козаченко А.В. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	224
	ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	
70.	Євтушевська О.О., к.е.н., доцент; Горбатюк І.С., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	228
	ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ І АНАЛІЗУ РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
71.	Скляр Л.Б., к.е.н., доцент; Кризька Т.П., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	231
	ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ РІЗНИХ КРАЇН	
72.	Євтушевська О.О., к.е.н., доцент; Ковальова В.О., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	235
	РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ	
73.	Скляр Л.Б., к.е.н., доцент; Малик Т.П., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	238
	ОСОБЛИВОСТІ ПРОЕКТІВ ТРАНСКОРДОННОЇ СПІВПРАЦІ ТА ПЕРЕВІРКИ ВИТРАТ В РАМКАХ ДАНИХ ПРОЄКТІВ	
74.	Стасюкова К.В., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	243
	ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
75.	Скляр Л.Б., к.е.н., доцент; Шоман О.Р., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	246
	ФОРМАТ ТА ЗМІСТ ПОЛІТИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	
76.	КОРПОРАТИВНОГО ПІДПРИЄМСТВА	249
	Ткачук Г.О., д.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	
	РОЛЬ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ В ПРОДОВОЛЬЧІЙ БЕЗПЕЦІ	
77.	Молодан М.М., ОНАХТ, м. Одеса, Україна	254
	РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
78.	Філахтов К.О., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	257
	НАСЛІДКИ ЗМІНИ ЛОГІСТИКО-ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ ПІДПРИЄМСТВ ЗЕРНОВОГО РИНКУ	
79.	Савенко І.І. д.е.н., професор; Ткачев В.А. аспірант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	261
	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА ОСНОВІ КОНЦЕПЦІЇ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН	
80.	Седікова І.О., д.е.н., професор; Бондар В.А., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса,	264